

ABM-utviklings høringssvar til Kulturmomsutredningen, NOU 2008:7 Kulturmomsutvalget

Høring - Kulturmomsutredningen

ABM-utvikling har gjennomgått Kulturmomsutvalgets utredning. Utredningen er grundig og konsistent, og mange av forslagene den inneholder vil bidra til en nødvendig forenkling av momsspørsmål innenfor kultursektoren.

Vi har gjennomgått forslagene og potensielle konsekvenser for abm-sektoren som helhet, og for delsektorene arkiv, bibliotek og museum. Konsekvensene er åpenbart mest omfattende for museumssektoren, og vi har valgt å dele inn våre kommentarer etter de tre sektorene.

Museum

Forslaget fra Kulturmomsutvalget vil kunne bety mye for økonomien og den økonomiske forutsigbarheten til de norske museene. Utvalgets forslag til en *breddemodell* virker som et fornuftig tiltak for å skape færre unntak og en mer konsistent bruk av moms på kulturfeltet. I praksis vil en modell med moms på tjenester kombinert med rett til fullt fradrag for inngående moms bety mye for museenes mulighet til å investere i bygg, infrastruktur, tjenester og utstyr. Vi har sett eksempler på at museene ønsker å vurdere sin organisasjons- og tilknytningsform utifra hvordan man kan sikre fritak fra moms, og vi mener dette er uheldig for en helhetlig museumspolitikk. En innføring av breddemodellen vil innebære en de facto økonomisk styrking av museene. Dette ser ABM-utvikling positivt på.

ABM-utvikling tar ikke stilling til hvordan staten bør dekke inn det provenytapet som en breddemodell fører til. Samtidig ønsker vi å understreke at et tap *ikke* bør søkes dekket inn gjennom trekk i overføringene til kultur- og idrettsområdet, slik utvalget antyder som en mulighet. Det vil etter vår vurdering være en uheldig sammenblanding av arbeidet for en konsistent avgiftspolitik og det kulturpolitiske arbeidet med å utvikle blant annet museene. Slike kutt vil også være vanskelig å beregne, og vil for noen institusjoner kunne føre til en faktisk svekking av det økonomiske grunnlaget til disse.

Breddemodellen bør ikke få noen konsekvens for publikum ved museene. Billettinntektene utgjør i snitt ca. 8% av museenes samlede inntekter. Dersom man legger til grunn at museene skal beregne 8% moms på salg av billetter uten å øke prisene, vil dette i snitt senke museenes billettinntekter med 6,4 promille. Museenes rett i breddemodellen til fullt momsfradrag på kjøp av varer og tjenester får en positiv økonomisk effekt som går langt utover denne marginale reduksjonen i inntekter. Utvalget legger til grunn at billettprisene

ikke bør økes, og at publikum dermed ikke berøres av endringene i momssystemet. ABM-utvikling er av samme oppfatning.

Vi ser også en positiv konsekvens av utvalgets forslag (breddemodellen) i at kjøp og salg av tjenester mellom museene blir enklere. Dette kan bidra til å fremme samarbeidet og det gjensidige tjenestetilbudet i sektoren.

Bibliotek

Vi kan ikke se at utredningens forslag innebærer noen vesentlige endringer eller konsekvenser for biblioteksektoren.

Utredningen sier imidlertid ingenting om eksisterende merverdiavgift på elektroniske tidsskrifter og databaser. Dette er et viktig spørsmål for bibliotekutviklingen.

Trykte bøker og tidsskrift er underlagt momsfritak, mens de samme ressursene i elektronisk format er pålagt moms på 25%. Merverdiavgiften på vitenkilder i e-format ble innført i 2001, akkurat i den perioden da universitets- og høyskolebibliotekene tok et viktig steg fra trykt til elektronisk materiale. Denne ulikheten i merverdiavgift på kunnskapskilder står dårlig i forhold til en generell samfunnsutvikling i retning av elektroniske tjenester og service i virtuelt format. Kulturmomsutredningen omtaler denne utviklingen slik: "Utfordringen i området ligger i å utvikle ny bibliotekpolitikk som avspeiler endringene i samfunnet i forhold til teknologi, kunnskapsbehov og kultur, og å fremme læring og formidling" (s. 28).

For bibliotekene er merverdiavgift på elektroniske ressurser en økende økonomisk belastning. I 2001 utgjorde eksempelvis utgiftene til mva. på slike ressurser ca. 100 000 kroner for Universitetsbiblioteket i Bergen. I 2007 beløp disse utgiftene seg til ca. 4,8 millioner kroner.¹ Universitetsbiblioteket i Bergen er ikke alene om denne erfaringen – alle norske fagbibliotek har sett samme utvikling under perioden. Kulturmomsutvalget presiserer denne økning av e-ressurser på landsbasis i sin rapport: "Tall på titler på elektroniske periodika ved utgangen av 2006 var på 338 671, noe som er en økning på ca. 30 pst. fra året før."²

Merverdiavgiften på denne typen elektroniske ressurser resulterer ofte i reelle budsjettkutt år fra år for bibliotekene. En elektronisk utgave av et tidsskrift koster som regel 90% av trykt versjon. Kombinert med 25% i mva. pluss en årlig

¹ Universitetsbiblioteket i Bergen, *Budsjettforslag 2008*

<http://www.ub.uib.no/felles/dok/Budsjettforslag-UB-08-11.pdf>

² NOU 2008:7, *Kulturmomsutvalget*, s. 29

prisøkning på om lag 7-10% resulterer dette ofte i kutt i abonnementsordninger eller bokbudsjett.

ABM-utvikling benytter anledningen til å be om en revurdering av denne merverdiavgiften.

Arkiv

Vi kan ikke se at utredningens forslag innebærer noen vesentlige endringer eller konsekvenser for arkivsektoren.